

Sutuoktinių turto teisinis režimas

Nacionalinės taisyklės dėl sutuoktinių, kurių santykiai turi tarptautinį aspektą, sudarius santuoką įgytos nuosavybės padalijimo, nutraukus santuoką, pradėjus gyventi skyrium arba mirus

Sąjungos piliečiai vis dažniau išvyksta iš savo šalies studijuoti, dirbti ar sukuria šeimą kitoje ES šalyje. Dėl to atsiranda vis daugiau tarptautinių porų: tiek susituokusių, tiek užregistravusių partnerystę.

Tarptautinės poros yra poros, kurių partneriai turi skirtingą pilietybę, gyvena kitoje nei jų gimtoji ES šalyje arba turi nuosavybės skirtingose šalyse. Tarptautinės poros, tiek susituokusios, tiek užregistravusios partnerystę, turi valdyti savo turtą, o santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium arba vieno iš partnerių mirties atveju jį padalinti.

Šiose situacijose tarptautinėms poroms padeda ES taisyklės. Šios taisyklės taikomos 18 ES šalių: Švedijoje, Belgijoje, Graikijoje, Kroatijoje, Slovėnijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Portugalijoje, Italijoje, Maltoje, Liuksemburge, Vokietijoje, Čekijoje, Nyderlanduose, Austrijoje, Bulgarijoje, Suomijoje ir Kipre.

Šiose taisyklėse nustatoma, kurios ES valstybės narės teismai turėtų spręsti klausimus, susijusius su tarptautinės poros turtu, ir kuri teisė turėtų būti taikoma sprendžiant šiuos klausimus. Taisyklėmis taip pat supaprastinamas vienos ES šalies teismo sprendimų arba notarinių dokumentų pripažinimas ir vykdymas kitoje ES šalyje.

Norėdami gauti išsamios su valstybe susijusios informacijos, pasirinkite atitinkamos šalies vėliavą.

Jei prireiktų papildomos informacijos, kreipkitės į atitinkamos ES šalies institucijas arba teisės specialistus.

Informacijos galite rasti ir Europos Sąjungos notariatų tarybos svetainėje <http://www.coupleseurope.eu/lt/home>.

Šį puslapį tvarko Europos Komisija. Šiame tinklalapyje pateikta informacija nebūtinai atitinka Europos Komisijos oficialią poziciją. Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą informaciją arba duomenis. Informacija apie ES tinklalapių autorių teises pateikiama teisiniame pranešime.

Paskutinis naujinimas: 29/11/2019

Sutuoktinių turto teisinis režimas - Čekija

TURINIO LENTELE

- 1 Ar šioje valstybėje narėje yra nustatytas teisinis sutuoktinių turto teisinis režimas? Kas juo numatyta?
- 2 Kaip sutuoktiniai gali susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo? Kokie formalūs reikalavimai taikomi šiuo atveju?
- 3 Ar yra laisvės susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo apribojimų?
- 4 Koks yra santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) ar santuokos panaikinimo teisinis poveikis sutuoktinių turtui?
- 5 Koks yra vieno iš sutuoktinių mirties poveikis sutuoktinių turto teisiniui režimui?
- 6 Kuri institucija turi kompetenciją priimti sprendimą byloje, susijusioje su sutuoktinių turto teisiniu režimu?
- 7 Koks yra sutuoktinių turto teisinio režimo poveikis vieno iš sutuoktinių ir trečiosios šalies teisiniams santykiams.
- 8 Trumpas sutuoktinių turto padalijimo, įskaitant pasidalijimą, paskirstymą ir likvidavimą, tvarkos šioje valstybėje narėje aprašas.
- 9 Kokia procedūra ir dokumentai ar informacija paprastai reikalingi nekilnojamojo turto registracijai?

1 Ar šioje valstybėje narėje yra nustatytas teisinis sutuoktinių turto teisinis režimas? Kas juo numatyta?

Taip.

Pagal Čekijos teisę viskas, kas priklauso sutuoktiniams, turi turčinę vertę ir nėra išskirta iš teisinio režimo, laikoma sutuoktinių turtu. Sutuoktinių turtui taikomas įstatymu nustatytas režimas, specialus sutartas režimas arba teismo sprendimu nustatytas režimas.

Pagal įstatymu nustatytą režimą viskas, ką santuokos laikotarpiu įgijo vienas sutuoktinis arba abu sutuoktiniai bendrai, laikoma bendru turtu, išskyrus:

- a) turtą, naudojamą vieno iš sutuoktinių asmeniniams poreikiams tenkinti;
- b) tik vienam iš sutuoktinių padovanotą, jo paveldėtą arba kaip testamentinę išskirtinę gautą turtą, nebent dovanotojas arba testatorius išreiškė kitokį pageidavimą;
- c) turtą, kurį vienas iš sutuoktinių gavo kaip kompensaciją už nematerialinę žalą jo prigimtinėms teisėms;
- d) turtą, kurį vienas iš sutuoktinių įgijo per teismo procesą, susijusį su vien jam priklausančia nuosavybe;
- e) turtą, kurį vienas iš sutuoktinių įgijo kaip kompensaciją už vien jam priklausančio turto sugadinimą, sunaikinimą ar praradimą.

Pagal įstatymu nustatytą režimą bet koks pelnas iš tik vienam sutuoktiniui priklausančio turto yra bendras turtas.

Pagal įstatymu nustatytą režimą bet kokios santuokos laikotarpiu prisiimtos skolos yra bendras turtas, nebent jos susijusios su turtu, priklausančiu tik vienam sutuoktiniui, ir tik tiek, kiek jos viršija iš šio turto gauto pelno vertę, arba jas prisiėmė vienas sutuoktinis be kito sutuoktinio sutikimo. Tai nesusiję su įprastų pirkinių ar šeimai skirtų būtiniausių reikmenų įsigijimu.

2 Kaip sutuoktiniai gali susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo? Kokie formalūs reikalavimai taikomi šiuo atveju?

Susižadėjusios ar susituokusios poros gali susitarti dėl kitokio turto režimo, negu įstatymu nustatytas režimas. Susitarime gali būti nustatytas atskiros nuosavybės režimas arba režimas, pagal kurį bendras turtas atsiranda tik iki santuokos pabaigos, arba susitarimu gali būti išplėsta arba apribota bendro turto apimtis, apibrėžta pagal įstatymu nustatytą režimą. Susitarime gali būti nustatyta tvarka, susijusi su bet koku turto objektu, jeigu tai nedraudžiama pagal teisės aktus. Visų pirma susitarime gali būti aptarta režimo taikymo sritis arba turinys, arba laikotarpis, kuriuo taikomas įstatymu nustatytas režimas ar kitas bendro turto režimas, arba konkretūs turto arba jo grupių objektai. Susitarime būsimas bendras turtas gali būti klasifikuojamas skirtingai negu pagal įstatymu nustatytą režimą. Susitarime taip pat gali būti numatytas turto režimas santuokos nutraukimo atveju.

Susitarimas dėl sutuoktinių turto teisinio režimo turi būti sudarytas oficialaus įrašo forma (t. y. jį turi būti patvirtinęs notaras).

Kai susižadėjusi pora sudaro susitarimą dėl sutuoktinių turto teisinio režimo, šis susitarimas įsigalioja santuokos sudarymo dieną.

3 Ar yra laisvės susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo apribojimų?

Susitarime gali būti nustatyta tvarka, susijusi su bet koku objektu, jeigu tai nedraudžiama pagal teisės aktus.

Susitarimu negali būti panaikinamos ar pakeičiamos nuostatos dėl įprastų namų apyvokos daiktų, nebent vienas iš sutuoktinių išvyko iš namų ūkio ir atsisako grįžti. Susitarimu negali būti užkertamas kelias sutuoktiniui aprūpinti šeimą. Susitarimo turiniu ar paskirtimi negali būti daromas poveikis bet kurios trečiosios šalies teisėms, nebent ta šalis su tuo sutiko susitarime. Bet koks be trečiosios šalies sutikimo sudarytas susitarimas tai šaliai teisinio poveikio neturi.

4 Koks yra santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) ar santuokos panaikinimo teisinis poveikis sutuoktinių turtui?

Sutuoktinių turtas praranda sutuoktinių turto statusą pasibaigus santuokai; tai įvyksta, kai sutuoktinis miršta, kai sutuoktinis paskelbiamas mirusiu arba kai santuoka nutraukiama. Kai sutuoktinių turto statusas išnyksta, turi būti padalijamas likęs turtas.

Jeigu santuoka pripažįstama negaliojančia, laikoma, kad ji niekada nebuvo sudaryta. Pripažinus santuoką negaliojančia, poros turčinės teisės ir pareigos laikomos tokiomis pačiomis, kaip ir nutraukus santuoką turimos teisės ir pareigos.

5 Koks yra vieno iš sutuoktinių mirties poveikis sutuoktinių turto teisiniam režimui?

Sutuoktinių turto statusas išnyksta, turtas padalijamas. Likęs sutuoktinis yra įstatyminis mirusiojo pirmosios ir antrosios eilės įpėdinis.

6 Kuri institucija turi kompetenciją priimti sprendimą byloje, susijusioje su sutuoktinių turto teisiniu režimu?

Teismas.

7 Koks yra sutuoktinių turto teisinio režimo poveikis vieno iš sutuoktinių ir trečiosios šalies teisiniams santykiams.

Viskas, ką bet kuris iš sutuoktinių įgijo iki santuokos (*inter alia*), pagal įstatymu nustatytą režimą nelaikoma sutuoktinių turto. Pagal įstatymu nustatytą režimą bet kokios santuokos laikotarpiu prisiimtos skolos yra bendras turtas, nebent jos susijusios su turto, priklausančiu tik vienam sutuoktiniui, ir tik tiek, kiek jos viršija iš šio turto gauto pelno vertę, arba jas prisiėmė vienas sutuoktinis be kito sutuoktinio sutikimo. Tai nesusiję su įprastų pirkinių ar šeimai skirtų būtiniausių reikmenų įsigijimu.

Klausimais, kurie yra susiję su bendru turto ar jo dalimis ir nelaikomi įprastais, sutuoktiniai teismo procese turi veikti kartu, nebent vienas sutuoktinis veikia gavęs kito sutuoktinio sutikimą. Jeigu sutuoktinis, priešingai santuokinės poros, šeimos ar šeimos namų ūkio interesams, be pagrįstos priežasties atsisako duoti sutikimą arba negali išreikšti savo valios, kitas sutuoktinis gali kreiptis į teismą, kad teismas duotų sutikimą vietoje sutuoktinio.

Jeigu sutuoktinis teismo procese veikia be kito sutuoktinio sutikimo, kai toks sutikimas buvo reikalingas, kitas sutuoktinis gali prašyti, kad toks procesas būtų pripažintas negaliojančiu. Jeigu dalį bendro turto vienas iš sutuoktinių planuoja naudoti komerciniais tikslais ir jeigu tos turto dalies vertė viršija sutuoktinių materialinę padėtį atitinkančią sumą, kito sutuoktinio sutikimas reikalingas pirmą kartą, kai šis turtas tokiu būdu naudojamas. Jeigu kitam sutuoktiniui neleidžiama dalyvauti šiame procese, jis gali prašyti, kad procesas būtų paskelbtas negaliojančiu. Jeigu bendro turto dalis naudojama verslo įmonės ar kooperatyvo daliai įsigyti arba jeigu įsigijus tokią dalį garantuojamos įmonės ar kooperatyvo skolos ir ši garantija viršija santuokinės poros materialinę padėtį atitinkančią sumą, reikalingas kito sutuoktinio sutikimas; jeigu kitam sutuoktiniui neleidžiama dalyvauti šiame procese, jis gali prašyti, kad šis procesas būtų paskelbtas negaliojančiu.

Jeigu sutuoktiniai taiko derybomis pasiektą arba susitarime nustatytą turto režimą, susitarimo turiniu ar paskirtimi negali būti pažeidžiamos bet kurios trečiosios šalies teisės, nebent ta šalis su tuo sutiko susitarime. Bet koks be trečiosios šalies sutikimo sudarytas susitarimas tai šaliai teisinio poveikio neturi.

8 Trumpas sutuoktinių turto padalijimo, įskaitant pasidalijimą, paskirstymą ir likvidavimą, tvarkos šioje valstybėje narėje aprašas.

Jeigu bendro turto statusas išnyksta arba šis turtas likviduojamas, arba sumažinama šio statuso taikymo sritis, anksčiau buvę bendri įsipareigojimai ir teisės įgyvendinami paskirstant turtą. Jeigu sumažintas turtas, taip pat turtas, kurio atitinkamas statusas išnykęs arba kuris yra likviduotas, nėra paskirstomas, jam atitinkamai taikomos bendram turtui taikytinos normos.

Paskirstant turtą negali būti daromas poveikis jokios trečiosios šalies teisėms. Jeigu turto paskirstymas turėjo poveikį kurio nors trečiojo asmens teisėms, tas asmuo gali reikalauti, kad teismas nustatytų, jog paskirstymas jam poveikio neturi. Skolos gali būti paskirstytos tik tarp sutuoktinių.

Pageidautina, kad sutuoktiniai pasiektų susitarimą dėl bendro turto pasidalijimo, jeigu tai įmanoma (jeigu, pavyzdžiui, nutraukiama santuoka arba sumažinamas bendras turtas). Susitarimas dėl turto pasidalijimo visada įsigalioja tą dieną, kurią bendras turtas buvo sumažintas, prarado bendro turto statusą arba buvo likviduotas, neatsižvelgiant į tai, ar susitarimas buvo sudarytas iki bendro turto sumažinimo, bendro turto statuso išnykimo ar jo likvidavimo.

Susitarimas dėl turto pasidalijimo turi būti sudarytas rašytine forma, jeigu jis buvo sudarytas santuokos laikotarpiu arba jeigu bet kuriam pasidalytinam daiktui (pvz., nekilnojamiesiems daiktams) reikalingas rašytinis nuosavybės perdavimo susitarimas. Jeigu susitarimas dėl turto pasidalijimo neprivalo būti sudarytas rašytine forma ir jeigu juo pasirūpina vienas sutuoktinis, kitas sutuoktinis turi pateikti tam sutuoktiniui pasidalijimo patvirtinimą.

Jeigu sutuoktiniai nepasiekia susitarimo dėl turto pasidalijimo, bet kuris iš jų gali prašyti teismo priimti nutartį. Teismas turi priimti nutartį dėl turto padalijimo vadovaudamasis padėtimi, buvusią, kai sutuoktinių turtas buvo sumažintas, prarado sutuoktinių turto statusą arba buvo likviduotas.

Padalijant turtą taikomos šios taisyklės:

- a) abiem sutuoktiniams tenkančios turto dalys privalo būti vienodos;
- b) kiekvienas sutuoktinis privalo kompensuoti visas bendro turto lėšas, išleistas to sutuoktinio asmeninio turto reikmėms;
- c) kiekvienas sutuoktinis turi teisę reikalauti kompensuoti jo asmeninio turto lėšas, išleistas bendro turto reikmėms;
- d) turi būti atsižvelgiama į išlaikomų vaikų poreikius;
- e) turi būti atsižvelgiama į tai, kaip kiekvienas sutuoktinis rūpinosi šeima, ypač į tai, kaip jis rūpinosi vaikais ir šeimos namų ūkiu;
- f) turi būti atsižvelgiama į tai, kaip kiekvienas sutuoktinis prisidėjo prie bendro turto įsigijimo ir išlaikymo.

Jeigu per trejus metus nuo bendro turto sumažinimo, jo statuso išnykimo arba jo likvidavimo tas turtas arba jo dalis nebuvo pasidalyti arba nebuvo pasiektas susitarimas dėl turto pasidalijimo, arba nebuvo pateikta prašymo teismui priimti nutartį dėl turto padalijimo, laikoma, kad sutuoktiniai arba buvę sutuoktiniai turtą pasidalijo taip:

- a) materialus kilnojamasis turtas yra sutuoktinio, kuris jį kaip vienintelis savininkas naudoja savo poreikiams arba šeimos ar šeimos namų ūkio poreikiams, nuosavybė;
- b) kitas materialus kilnojamasis ir nekilnojamasis turtas yra bendra abiejų sutuoktinių nuosavybė ir kiekvienam sutuoktiniui priklauso lygiomis dalimis;
- c) kitos turtinės teisės, įsipareigojimai ir skolos priskiriami abiem sutuoktiniams lygiomis dalimis.

9 Kokia procedūra ir dokumentai ar informacija paprastai reikalingi nekilnojamojo turto registracijai?

Teisinis procesas, kuriuo nustatoma arba perduodama daiktinė teisė į nekilnojamąjį turtą, arba procesas, kuriuo pakeičiamos arba panaikinamos tokios teisės, turi būti rašytinis. Jeigu perduodama į viešą registrą įtraukto nekilnojamojo turto nuosavybė, nuosavybės pasikeitimas įsigalioja padarius įrašą tame registre.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 14/12/2020

Sutuoktinių turto teisinis režimas - Vokietija

TURINIO LENTELE

- 1 Ar šioje valstybėje narėje yra nustatytas teisinis sutuoktinių turto teisinis režimas? Kas juo numatyta?
- 2 Kaip sutuoktiniai gali susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo? Kokie formalūs reikalavimai taikomi šiuo atveju?
- 3 Ar yra laisvės susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo apribojimų?
- 4 Koks yra santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) ar santuokos panaikinimo teisinis poveikis sutuoktinių turtui?
- 5 Koks yra vieno iš sutuoktinių mirties poveikis sutuoktinių turto teisiniam režimui?
- 6 Kuri institucija turi kompetenciją priimti sprendimą byloje, susijusioje su sutuoktinių turto teisiniu režimu?
- 7 Koks yra sutuoktinių turto teisinio režimo poveikis vieno iš sutuoktinių ir trečiosios šalies teisiniams santykiams.
- 8 Trumpas sutuoktinių turto padalijimo, įskaitant pasidalijimą, paskirstymą ir likvidavimą, tvarkos šioje valstybėje narėje aprašas.
- 9 Kokia procedūra ir dokumentai ar informacija paprastai reikalingi nekilnojamojo turto registracijai?

1 Ar šioje valstybėje narėje yra nustatytas teisinis sutuoktinių turto teisinis režimas? Kas juo numatyta?

Kam nuosavybės teise priklauso santuokos laikotarpiu įgytas turtas ir kaip šis turtas padalijamas pasibaigus santuokai, visada nustatoma pagal konkretų šeimos teisėje įtvirtintą turto režimą. Santuokos padariniai turtinėms teisėms reglamentuojami Vokietijos Civilinio kodekso (vok. *Bürgerliches Gesetzbuch* – BGB) nuostatomis dėl sutuoktinių turto teisinio režimo. BGB pripažįstami šie turto režimai: turto vertės padidėjimo bendrumo režimas (vok. *Zugewinnngemeinschaft*), visiško sutuoktinių turto atskirumo režimas (*Gütertrennung*) ir neprivalomas turto vertės padidėjimo bendrumo režimas (*Wahl-Zugewinnngemeinschaft*).

2 Kaip sutuoktiniai gali susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo? Kokie formalūs reikalavimai taikomi šiuo atveju?

Turto vertės padidėjimo bendrumo režimas taikomas, jeigu sutuoktinių pora notarine vedybų sutartimi nesusitarė kitaip. Turto vertės padidėjimo bendrumo režimas reiškia turto atskirumą santuokos laikotarpiu ir tuo laikotarpiu susikaupusio turto vertės padidėjimo vienodą paskirstymą turto režimui pasibaigus.

Priešingai, dėl visiško sutuoktinių turto atskirumo režimo sutuoktiniai turi susitarti notarine sutartimi. Visiško sutuoktinių turto atskirumo režimas reiškia visišką atitinkamo sutuoktinių turto atskirumą, santuokos pabaigoje nesuvienodinant turto vertės padidėjimo. Kiekvienas sutuoktinis kaip nuosavą valdo turtą, įgytą ir iki santuokos, ir santuokos laikotarpiu. Visiško sutuoktinių turto

atskirumo režimas taip pat gali atsirasti nesant konkrečios sutuoktinių sutarties, pavyzdžiui, tuo atveju, jeigu turto režimas panaikinamas arba atmetamas vedybų sutartimi ir kartu nesusitariama dėl kitokio turto režimo.

Dėl visiško sutuoktinių turto bendrumo režimo sutuoktiniai taip pat turi susitarti notarine sutartimi. Pagal visiško sutuoktinių turto bendrumo režimą iki santuokos turėtas turtas ir santuokos laikotarpiu įgytas turtas paprastai tampa bendru poros turtu (vok. *Gesamtgut* – bendra nuosavybė turimas turtas). Be to, kiekvienas sutuoktinis gali turėti savo atskirą turtą (vok. *Sondergut*), nepriklausantį bendram sutuoktinių turtui. Tai yra dalykai, kurių negalima perduoti teisiniais sandoriais, pavyzdžiui, neareštuotini reikalavimai arba ūkinės bendrijos dalis. Galiausiai kiekvienas sutuoktinis gali tam tikrus dalykus rezervuoti kaip atskirą turtą. Be to, sutuoktiniai gali nustatyti specialios formos sutuoktinių turto bendrumo režimą, t. y. įgyto turto bendrumo režimą (vok. *Errungenschaftsgemeinschaft*). Šiuo tikslu jie turi vedybų sutartyje pareikšti, kad visas iki santuokos įgytas turtas laikytinas rezervuotu turtu.

Neprivalomas turto vertės padidėjimo bendrumo režimas yra Prancūzijos ir Vokietijos turto režimas, skirtas išvengti problemų teisiniuose Prancūzijos piliečio ir Vokietijos piliečio santykiuose, galinčių kilti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo skirtumų. Jeigu sutuoktiniai pasirenka šį turto režimą, santuokos laikotarpiu jų turtas lieka atskiras, kaip ir Vokietijos turto vertės padidėjimo bendrumo režimo atveju. Poros turto vertės padidėjimas sutuoktiniams vienodai padalijamas tik pasibaigus turto režimui. Nepaisant panašumo su Vokietijos turto vertės padidėjimo bendrumo režimo turiniu, neprivalomas turto vertės padidėjimo bendrumo režimas turi tam tikrų specialių ypatumų, kuriems įtaką daro Prancūzijoje taikoma tvarka. Pavyzdžiui, vienodinant turto vertės padidėjimą neatsižvelgiama į žalos atlyginimą už skausmą ir kančias ir atsitiktinį nekilnojamojo turto vertės padidėjimą (pvz., zonuojant kaip statybai skirtą žemę).

3 Ar yra laisvės susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo apribojimų?

Jeigu sutuoktiniai mano, kad įstatymu nustatytas turto režimas – turto vertės padidėjimo bendrumo režimas – jų santuokai nėra tinkamas, jie gali sudaryti notarinę vedybų sutartį. Toje sutartyje jie gali susitarti dėl visiško sutuoktinių turto atskirumo režimo arba visiško sutuoktinių turto bendrumo režimo arba konkrečiame turto režime nustatyti kitokią tvarką, negu numatyta įstatyme. Sutartyje taip pat gali būti nurodyta pensijų pasidalijimo ar išlaikymo mokėjimo tvarka.

Tačiau sudarant vedybų sutartį turėtų būti pasirūpinta, kad numatyta tvarka būtų faktiškai galiojanti. Pavyzdžiui, jeigu vedybine sutartimi vienašališkai pabloginama vieno iš sutuoktinių padėtis ir susidaro tam tikros kitos aplinkybės, gali būti laikoma, kad sutartis prieštarauja priimtiems moralės principams ir todėl yra niekinė. Tuo atveju toliau taikomos įstatyminės nuostatos, kurios vedybų sutartimi teoriškai atmetamos. Teismų praktika šioje srityje yra labai įvairi. Ar tam tikra tvarka tikrai prieštarauja priimtiems moralės principams ir todėl yra niekinė, o gal ją reikia pakoreguoti – dėl to galiausiai galima nuspręsti tik kiekvienu konkrečiu atveju.

4 Koks yra santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) ar santuokos panaikinimo teisinis poveikis sutuoktinių turtui?

Pagal įstatymu nustatytą turto režimą – turto vertės padidėjimo bendrumo režimą – turto vertės padidėjimas suvienodinamas, jeigu turto režimas nutrūksta (pvz., vienam sutuoktiniui mirus, nutraukus santuoką arba sutartimi susitarus dėl kitokio turto režimo). Turto vertės padidėjimo suvienodinimas reiškia, kad sutuoktinis, kuris santuokos laikotarpiu įgijo daugiau turto negu kitas sutuoktinis, turi pinigine išmoka kompensuoti tam sutuoktiniui pusę turto vertės padidėjimo skirtumo.

Pagal visiško sutuoktinių turto bendrumo režimą santuokos nutraukimo atveju, įvykdžius įsipareigojimus, bendras turtas padalijamas. Kiekvienas sutuoktinis paprastai turi teisę į pusę likusio pertekliaus. Tačiau jeigu sutuoktiniai susitarė dėl visiško sutuoktinių turto atskirumo režimo, pasibaigus sutuoktinių turto režimui turtas nebus vienodinamas, nes abiejų sutuoktinių turtas yra visiškai atskiras.

Teisė į išlaikymą nepriklauso nuo sutuoktinių turto režimo. Jeigu sutuoktiniai gyvena atskirai, tačiau nėra nutraukę santuokos, nepriteklių patiriantis sutuoktinis paprastai turi teisę gauti išlaikymą iš ekonomiškai pajėgaus sutuoktinio. Išlaikymo reikalavimas galioja tik iki santuokos nutraukimo įsigaliojimo. Tačiau po santuokos nutraukimo nepriteklių patiriantis sutuoktinis tam tikromis aplinkybėmis gali turėti teisę reikalauti po santuokos nutraukimo mokamo išlaikymo. Teisės aktuose pripažįstamos tokios teisės gauti išlaikymą: išlaikymas vaiko priežiūrai, išlaikymas dėl amžiaus, ligos ar negalios, išlaikymas dėl nedarbo, papildomas išlaikymas, išlaikymas mokymosi, kvalifikacijos kėlimo ir persikvalifikavimo laikotarpiu ir išlaikymas teisingumo labui.

Kai yra priežasčių pripažinti santuoką negaliojančia, teisės į kompensaciją ir išlaikymą atskirais atvejais gali galioti net ir pripažinus santuoką negaliojančia.

5 Koks yra vieno iš sutuoktinių mirties poveikis sutuoktinių turto teisiniam režimui?

Kai galioja turto vertės padidėjimo bendrumo režimas, mirus vienam sutuoktiniui turto vertės padidėjimas suvienodinamas fiksuotąja norma – vienu ketvirtadaliu – padidinant įstatyminę palikimo dalį (vok. *gesetzlicher Erbteil*), neatsižvelgiant į tai, ar mirusio sutuoktinio turtas santuokos laikotarpiu iš tikrųjų padidėjo. Jeigu pergyvenęs sutuoktinis nėra įpėdinis arba atsisako palikimo, jis gali reikalauti suvienodinti faktinį turto padidėjimą ir pareikalauti privalomos minimalios dalies (vok. *kleiner Pflichtteil*).

Ši privaloma minimali dalis apskaičiuojama pagal įstatyminę palikimo dalį, o į fiksuotąją normą – vieną ketvirtadalį – turto vertės padidėjimo neatsižvelgiama.

Jeigu sutuoktiniai susitarė dėl visiško sutuoktinių turto atskirumo režimo, santuokos pabaigoje turto vertės padidėjimas taikant fiksuotąją normą nevienodinamas. Taikoma visuotinai taikytina teisinė paveldėjimo tvarka.

Galiojant visiško sutuoktinių turto bendrumo režimui, palikimas sudaro pusę bendro turto, taip pat mirusiojo rezervuoto turto ir jo atskiro turto. Pergyvenusio sutuoktinio paveldima dalis nustatoma pagal bendrąsias nuostatas.

6 Kuri institucija turi kompetenciją priimti sprendimą byloje, susijusioje su sutuoktinių turto teisiniu režimu?

Šeimos bylų teismas kompetentingas spręsti nuosavybės teisės klausimus, t. y. bylas, susijusias su sutuoktinių turto teise grindžiamais reikalavimais, ypač reikalavimu suvienodinti sutuoktinių turto vertės padidėjimą.

7 Koks yra sutuoktinių turto teisinio režimo poveikis vieno iš sutuoktinių ir trečiosios šalies teisiniams santykiams.

Sutuokęs asmuo paprastai atsako tik už savo paties skolas ir tik savo turtu. Tai netaikoma sandoriams, skirtiems pagrįstiems kasdieniams šeimos poreikiams tenkinti.

Tačiau, galiojant turto vertės padidėjimo bendrumo režimui, taikomos principo, kad sutuoktinis turi teisę laisvai disponuoti savo turtu, išimtis. Jeigu vienas sutuoktinis pageidauja perleisti (parduoti, atiduoti) visą arba beveik visą savo turtą, jam reikalingas kito sutuoktinio sutikimas. Ta pati nuostata taikoma, jeigu susituokęs asmuo pageidauja perleisti daiktus, kurie nuosavybės teise priklauso tik tam asmeniui, tačiau yra sutuoktinių poros namų ūkio dalis.

Kita vertus, kai taikomas visiško sutuoktinių turto atskirumo režimas, kiekvienas sutuoktinis gali laisvai perleisti visą savo turtą ir jam nereikia kito sutuoktinio sutikimo norint perleisti namų ūkiui priklausančius daiktus.

Jeigu sutuoktiniai susitarė dėl visiško sutuoktinių turto bendrumo režimo, jie paprastai bendrai valdo savo bendrą turtą, nebent vedybų sutartimi valdymas perduodamas vienam sutuoktiniui. Bendru turtu atsakoma tik už prievolę, kylančią iš teisinio sandorio, kurį sutuoktinis sudarė galiojant visiško sutuoktinių turto bendrumo režimui, jeigu kitas sutuoktinis sutiko su teisiniu sandoriu arba jeigu teisinis sandoris bendro turto atžvilgiu galioja ir nesant kito sutuoktinio sutikimo.

8 Trumpas sutuoktinių turto padalijimo, įskaitant pasidalijimą, paskirstymą ir likvidavimą, tvarkos šioje valstybėje narėje aprašas.

Sutuoktinių būstas ir namų ūkio daiktai gali būti paskirstomi, kai sutuoktiniai gyvena atskirai arba po santuokos nutraukimo. Jeigu kitais atvejais atsirado bendros nuosavybės statusas ir sutuoktiniai negali susitarti, daiktas perduodamas aukcione ir pajamos padalijamos.

9 Kokia procedūra ir dokumentai ar informacija paprastai reikalingi nekilnojamojo turto registracijai?

Jeigu sutuoktiniai kaip sutuoktinių turto teisinį režimą pasirenka visiško sutuoktinių turto bendrumo režimą, jie turi notarinę vedybų sutartį pateikti žemės registru ir prašyti padaryti jame pakeitimą. Visais kitais atvejais, t. y. jeigu sutuoktiniai kaip sutuoktinių turto teisinio režimo nepasirenka visiško sutuoktinių turto bendrumo režimo, pakeitimo žemės registre daryti nereikia.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 13/11/2020

Sutuoktinių turto teisinis režimas - Malta

TURINIO LENTELE

- 1 [Ar šioje valstybėje narėje yra nustatytas teisinis sutuoktinių turto teisinis režimas? Kas juo numatyta?](#)
- 2 [Kaip sutuoktiniai gali susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo? Kokie formalūs reikalavimai taikomi šiuo atveju?](#)
- 3 [Ar yra laisvės susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo apribojimų?](#)
- 4 [Koks yra santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium \(separacijos\) ar santuokos panaikinimo teisinis poveikis sutuoktinių turtui?](#)

- 5 Koks yra vieno iš sutuoktinių mirties poveikis sutuoktinių turto teisiniam režimui?
- 6 Kuri institucija turi kompetenciją priimti sprendimą byloje, susijusioje su sutuoktinių turto teisiniu režimu?
- 7 Koks yra sutuoktinių turto teisinio režimo poveikis vieno iš sutuoktinių ir trečiosios šalies teisiniams santykiams.
- 8 Trumpas sutuoktinių turto padalijimo, įskaitant pasidalijimą, paskirstymą ir likvidavimą, tvarkos šioje valstybėje narėje aprašas.
- 9 Kokia procedūra ir dokumentai ar informacija paprastai reikalingi nekilnojamojo turto registracijai?

1 Ar šioje valstybėje narėje yra nustatytas teisinis sutuoktinių turto teisinis režimas? Kas juo numatyta?

Maltos valstybė šalims, norinčioms sudaryti santuoką pagal Maltos teisę, suteikia laisvę pasirinkti režimą, pagal kurį bus reglamentuojamas jų, kaip sutuoktinių, turtas. Tačiau pagrindinis sutuoktinių turto teisinis režimas Maltoje yra visiško įgyto turto bendrumo režimas. Šis režimas pagal įstatymą taikomas bet kuriai santuokai, nebent šalys, kurios jau yra susituokusios arba rengiasi tuoktis, viešame dokumente nusprendžia, kad jų turtas bus reglamentuojamas pagal kitą režimą, kuris neprieštarauja Maltos teisės esmei. Be visiško įgyto turto bendrumo režimo, kiti Maltoje galiojantys sutuoktinių turto režimai yra visiško turto atskirumo režimas ir atskirai administruojamo likusio turto bendrumo režimas.

Pagal įstatymą sutuoktinių turto teisinį režimą – **visiško įgyto turto bendrumo režimą** – numatyta, kad viskas, ką šalys įgyja po santuokos sudarymo, priklauso bendram įgytam turtui ir atitinkamai priklauso abiem šalims vienodomis dalimis. Maltos teisėje konkrečiai numatyta, kas sudaro įgytą bendrą turtą, į jį neįtraukiamos kiekvienos šalies dovanos, paveldėtas turtas ir asmeninis turtas.

Pagal režimą, kurį šalys gali pasirinkti vietoje visiško įgyto turto bendrumo režimo, – **visiško turto atskirumo režimą** – numatyta, kad kiekviena šalis turi absoliučią teisę valdyti ir administruoti iki santuokos sudarymo ir po santuokos sudarymo įgytą turtą ir kitos šalies sutikimo nereikalaujama.

Pagal dar vieną režimą, kurį šalys gali pasirinkti vietoje visiško įgyto turto bendrumo režimo, – **atskirai administruojamo likusio turto bendrumo režimą** – numatyta, kad kiekvienas sutuoktinis turi teisę įgyti, valdyti ir administruoti turtą savo vardu, tarsi tai būtų išimtinai jam priklausantis turtas. Tačiau pagal šį režimą sutuoktiniams nėra užkertamas kelias įgyti bendrą turtą, kuris tokiu atveju būtų administruojamas bendrai.

2 Kaip sutuoktiniai gali susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo? Kokie formalūs reikalavimai taikomi šiuo atveju?

Pagal **visiško įgyto turto bendrumo režimą** pagrindinė taisyklė yra ta, kad abu sutuoktiniai privalo savo, kaip sutuoktinių, turtą valdyti ir administruoti bendrai. Tačiau pagal šį konkretų režimą Maltos teisėje skiriamas paprastas administravimas, t. y. tie veiksmai, kuriuos bet kuris iš sutuoktinių gali atlikti vienas, ir ypatingas administravimas, t. y. tie veiksmai, kuriuos abu sutuoktiniai turi atlikti bendrai. Maltos teisės normose išvardyti tik ypatingo administravimo veiksmai, ir viskas, kas nėra konkrečiai nurodyta teisės normose, laikoma paprastu administravimu. Todėl oficialus reikalavimas, kurio pagal visiško įgyto turto bendrumo režimą visada turėtų būti laikomasi, yra abiejų sutuoktinių sutikimas. Jeigu daiktinei ar asmeninei teisei į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą perduoti ar nustatyti nebuvo duotas šalių sutikimas, šalies, kuri nedavė sutikimo, prašymu veiksma galima pripažinti negaliojančiu.

Pagal **visiško turto atskirumo režimą** bendra taisyklė yra ta, kad kiekvienas sutuoktinis turi teisę valdyti ir administruoti turtą savo vardu be kito sutuoktinio sutikimo.

Pagal **atskirai administruojamo likusio turto bendrumo režimą** bendra taisyklė yra ta, kad, kai sutuoktinis nusprendžia savo iniciatyva įgyti turtą, jis prieš tai neprivalo gauti kito sutuoktinio sutikimo, turtą įgijęs sutuoktinis turi teisę minėtą įgytą turtą valdyti ir administruoti savarankiškai. Kita vertus, kai abu sutuoktiniai ką nors įsigyja bendrai, laikoma, kad jie abu davė sutikimą ir todėl abu turi teisę minėtą įgytą turtą valdyti ir administruoti bendrai.

3 Ar yra laisvės susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo apribojimų?

Kai pasirenkamas **visiško įgyto turto bendrumo režimas**, sutuoktiniai privalo viską daryti kartu. Todėl jie neturi laisvės nuspręsti, kaip valdyti ir administruoti turtą, išskyrus teisę atlikti tuos paprasto administravimo veiksmus, kuriems nereikalaujama jų bendro sutikimo.

Kita vertus, kai pasirenkamas **visiško turto atskirumo režimas**, kiekvienas sutuoktinis gali su savo vardu registruotu turtu elgtis savo nuožiūra ir kitas sutuoktinis negali tam sukliudyti.

Pagal **atskirai administruojamo likusio turto režimą**, kai sutuoktinis įgyja turtą be kito sutuoktinio sutikimo, jis gali tą turtą laisvai valdyti be apribojimų. Tačiau jeigu turtas įsigyjamas abiejų sutuoktinių vardu, minėti sutuoktiniai negali turto valdyti savo nuožiūra, o turi veikti kartu.

4 Koks yra santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) ar santuokos panaikinimo teisinis poveikis sutuoktinių turtui?

Galiojant **visiško įgyto turto bendrumo režimui**, teisės normose aiškiai numatyta, kad šis režimas veikia nuo santuokos sudarymo dienos ir baigiasi, kai santuoka panaikinama, t. y. nutraukiama. Be to, teisės normose numatyta, kad pradėjus gyventi skyrium gali būti prašoma teisinio turto padalijimo.

Atskirai administruojamo likusio turto bendrumo režimo atveju teisės aktuose numatyta, kad šis režimas, be kita ko, baigiasi nutraukus santuoką arba pradėjus gyventi skyrium.

Tačiau jeigu santuokai taikomas **visiško turto atskirumo režimas**, kiekvienas sutuoktinis, kurio santuoka pasibaigė, nesvarbu, ar pradėjus gyventi skyrium, ar pripažinus santuoką negaliojančia, toliau valdo ir administruoja savo vardu įgytą turtą.

Taigi, santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium patvirtinimo ar santuokos pripažinimo negaliojančia pasekmės sutuoktinių turto atžvilgiu yra tokios, kad įgytą turtą sutuoktiniai pasidalija taikiu susitarimu arba jį padalija teismas savo sprendimu.

5 Koks yra vieno iš sutuoktinių mirties poveikis sutuoktinių turto teisiniam režimui?

Mirus vienam iš sutuoktinių, sutuoktinių turto teisinis režimas pasibaigia ir pradedami taikyti Maltos paveldėjimo teisės aktai, taigi, mirusio sutuoktinio turtas padalijamas įpėdiniams. Pagrindinis veiksnys, į kurį turi būti atsižvelgiama, yra tai, ar miręs asmuo yra sudaręs testamentą.

6 Kuri institucija turi kompetenciją priimti sprendimą byloje, susijusioje su sutuoktinių turto teisiniu režimu?

Kompetentinga institucija, sprendžianti su sutuoktinių turto teisiniais režimais susijusius klausimus, yra civilinių bylų teismas (Šeimos bylų skyrius).

7 Koks yra sutuoktinių turto teisinio režimo poveikis vieno iš sutuoktinių ir trečiosios šalies teisiniams santykiams.

Kai tarp sutuoktinių pradeda veikti sutuoktinių turto teisinis režimas, dėl jo susidaro teisinis ryšys tarp sutuoktinių ir – atitinkamai atvejais – trečiųjų šalių. Trečiosios šalys turi teisę įgyvendinti savo teises prieš sutuoktinius kartu arba – atitinkamai atvejais – atskirai, priklausomai nuo to, su kuo jos sudarė sutartį arba skolinius santykius.

8 Trumpas sutuoktinių turto padalijimo, įskaitant pasidalijimą, paskirstymą ir likvidavimą, tvarkos šioje valstybėje narėje aprašas.

Turto padalijimo procedūra paprastai atliekama tuo etapu, kai sutuoktiniai pradeda gyvenimo skyrium patvirtinimo arba santuokos nutraukimo procesą. Atliekant šias procedūras, reikalaujama, kad sutuoktiniai pirmiausia pradėtų sutuoktinių taikinimo procesą, o tik tada kreiptųsi į kompetentingą teismą.

Jeigu sutuoktinių taikinimas pavyksta, sutuoktiniai gali išsiskirti taikiai – tuo atveju sutuoktiniai viešu dokumentu susitaria dėl savo tarpusavio teisių, dėl teisių į vaikus ir dėl sutuoktinių turto pasidalijimo, o tada viešą dokumentą patikrina kompetentingas teismas, siekdamas užtikrinti, kad būtų išlaikyta sutuoktinių teisių pusiausvyra. Kai šią sutartį patvirtina kompetentingas teismas, ją patvirtina notaras ir ji užregistruojama, kad galiojotų visais teisės tikslais, taip pat trečiųjų šalių atžvilgiu.

Jeigu sutuoktinių taikinimo procedūra nepavyksta ir šalys nepasiekia taikaus susitarimo, jos turi pradėti teismo procesą kompetentingame teisme – teisme jos prašo panaikinti sutuoktinių turto teisinį režimą, kad minėtas turtas būtų joms padalytas. Kai kompetentingo teismo sprendimas tampa *res judicata*, minėtas sprendimas užregistruojamas, kad galiojotų visais teisės tikslais, taip pat trečiųjų šalių atžvilgiu.

9 Kokia procedūra ir dokumentai ar informacija paprastai reikalingi nekilnojamojo turto registracijai?

Kad Maltoje būtų galima įregistruoti nekilnojamąjį turtą, pradinę sutartį dėl to nekilnojamojo turto parengęs notaras turi pateikti notarinio patvirtinimo pažymą viešam registrui, kad sutartis būtų patvirtinta notaro. Kai gaunama notarinio patvirtinimo pažyma, nekilnojamasis turtas įregistruojamas ir sutartis tampa privaloma sutarties šalims ir trečiosioms šalims.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 09/11/2020

TURINIO LENTELE

- 1 Ar šioje valstybėje narėje yra nustatytas teisinis sutuoktinių turto teisinis režimas? Kas juo numatyta?
- 2 Kaip sutuoktiniai gali susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo? Kokie formalūs reikalavimai taikomi šiuo atveju?
- 3 Ar yra laisvės susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo apribojimų?
- 4 Koks yra santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) ar santuokos panaikinimo teisinis poveikis sutuoktinių turtui?
- 5 Koks yra vieno iš sutuoktinių mirties poveikis sutuoktinių turto teisiniam režimui?
- 6 Kuri institucija turi kompetenciją priimti sprendimą byloje, susijusioje su sutuoktinių turto teisiniu režimu?
- 7 Koks yra sutuoktinių turto teisinio režimo poveikis vieno iš sutuoktinių ir trečiosios šalies teisiniams santykiams.
- 8 Trumpas sutuoktinių turto padalijimo, įskaitant pasidalijimą, paskirstymą ir likvidavimą, tvarkos šioje valstybėje narėje aprašas.
- 9 Kokia procedūra ir dokumentai ar informacija paprastai reikalingi nekilnojamojo turto registracijai?

1 Ar šioje valstybėje narėje yra nustatytas teisinis sutuoktinių turto teisinis režimas? Kas juo numatyta?

Pagal Austrijos teisę numatytasis sutuoktinių turto teisinis režimas yra visiško sutuoktinių turto atskirumo režimas (vok. *Gütertrennung*). Kiekvienas sutuoktinis išlaiko iki santuokos įgytą turtą ir tampa vieninteliu jo įgyto turto savininku (Austrijos Civilinio kodekso, vok. *Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch*, 1233 ir 1237 straipsniai). Kiekvienas sutuoktinis taip pat yra vienintelis savo skolininkų kreditorius ir vienintelis savo kreditorių skolininkas.

2 Kaip sutuoktiniai gali susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo? Kokie formalūs reikalavimai taikomi šiuo atveju?

Kitokį negu numatytasis turto režimą sutuoktiniai gali pasirinkti vedybų sutartimi (vok. *Ehepakt*). Kad vedybų sutartys galėtų, jas turi patvirtinti notaras (Notarinių dokumentų įstatymo, vok. *Notariatsaktsgesetz*, 1 straipsnis).

3 Ar yra laisvės susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo apribojimų?

Iš esmės sutuoktiniai gali laisvai pasirinkti bet kurį sutuoktinių turto teisinį režimą. Tačiau vedybų sutartimi negalima, pavyzdžiui, numatyti išlaikymo visiško abipusio atsisakymo santuokos galiojimo laikotarpį.

4 Koks yra santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) ar santuokos panaikinimo teisinis poveikis sutuoktinių turtui?

Įstatyme numatytas „visiško“ sutuoktinių turto atskirumo režimas taikomas tik iki santuokos paskelbimo negaliojančia, santuokos nutraukimo ar jos pripažinimo negaliojančia, nes tuo metu turi būti padalijamas turtas, o tai darant nuosavybės statusas nėra lemiamas kriterijus. Panaikinant santuoką taikomas sutuoktinių turto padalijimo principas. Sutuoktinių turtas (daiktai, kuriuos naudojo abu sutuoktiniai, pavyzdžiui, šeimos būstas, automobilis ar namų ūkio reikmenys) padalijami, taip pat padalijamos ir sutuoktinių santaupos. Į pastarąsias įtraukiamas bet kurios rūšies turtas, kurį sutuoktiniai įgijo santuokos laikotarpiu ir kuris, priklausomai nuo jo pobūdžio, paprastai būna skirtas realizuoti.

5 Koks yra vieno iš sutuoktinių mirties poveikis sutuoktinių turto teisiniam režimui?

Jeigu vienas iš sutuoktinių, kuriems taikomas visiško sutuoktinių turto bendrumo režimas (vok. *Gütergemeinschaft*) (praktikoje retas) miršta, bendras turtas dalijamas. Po visų skolų atskaitymo likęs grynasis turtas pagal sutartą proporciją paskirstomas pergyvenusiam sutuoktiniui ir mirusiojo asmens palikimui. Standartiniu visiško sutuoktinių turto atskirumo režimo (vok. *Gütertrennung*) atveju įstatyme numatyta dalį, kurią gauna pergyvenęs sutuoktinis, lemia tai, kurie kiti giminaičiai paveldi turtą. Pergyvenęs sutuoktinis turi teisę į trečdalį palikimo, jeigu mirus partneriui liko gyvi jo vaikai arba palikuoniniai, arba du trečdalius palikimo, jeigu mirus partneriui liko gyvi tėvai; kitais atvejais pergyvenęs sutuoktinis turi teisę į visą palikimą. Sutuoktinis yra tarp privalomų įpėdinių, kurie turi teisę į privalomąją palikimo dalį (vok. *pflichtteilsberechtigzte Personen*). Sutuoktinio privalomoji dalis yra pusė to, ką jis gautų pagal paveldėjimo eilės tvarką.

6 Kuri institucija turi kompetenciją priimti sprendimą byloje, susijusioje su sutuoktinių turto teisiniu režimu?

Pagal Santuokos įstatymo (vok. *Ehegesetz*) 81 straipsnį ir tolesnius straipsnius po santuokos nutraukimo, pripažinimo negaliojančia arba paskelbimo negaliojančia turto klausimas sprendžiamas tarpusavio susitarimu arba teismo sprendimu.

7 Koks yra sutuoktinių turto teisinio režimo poveikis vieno iš sutuoktinių ir trečiosios šalies teisiniams santykiams.

Iš esmės sutuoktinis be kito sutuoktinio bendradarbiavimo negali trečiosioms šalims suteikti nei konkrečių teisių, nei nustatyti pareigų. Tik pagal „faktinį atstovavimą“ (vok. *Schlüsselgewalt*) bendrą namų ūkį tvarkantis ir pajamų neturintis sutuoktinis gali atstovauti kitam sutuoktiniui sudarydamas kasdienes teisinius sandorius, kurie sudaromi bendro namų ūkio labui ir neviršija tam tikro lygio, atitinkančio sutuoktinių pragyvenimo lygį. Tai netaikoma, jeigu kitas sutuoktinis trečiajai šaliai pareiškė, kad nepageidauja būti atstovaujamas savo sutuoktinio. Jeigu trečioji šalis pagal aplinkybes negali nustatyti, kad sandorį sudarantis sutuoktinis veikia kaip atstovas, tada abu sutuoktiniai yra atsakingi solidariai.

Pagal visiško sutuoktinių turto bendrumo režimą, kai dėl jo susitariama vietoje visiško sutuoktinių turto atskirumo režimo, sutuoktinių santykiuose tik sukuriama įsipareigojimas, kad vienas sutuoktinis negali perleisti jam priklausančios bendro turto dalies be kito sutuoktinio sutikimo. Tikros turinės pasekmės įsigalioja tik tuo atveju, jeigu žemės registre padaromas įrašas apie suvaržymo draudimą pagal Civilinio kodekso 364c straipsnį arba apie apribojimą pagal Civilinio kodekso 1236 straipsnį, nurodant, kad kol taikomas visiško sutuoktinių turto bendrumo režimas, nė viena šalis negali vienašališkai perleisti savo turto pusės arba dalies.

8 Trumpas sutuoktinių turto padalijimo, įskaitant pasidalijimą, paskirstymą ir likvidavimą, tvarkos šioje valstybėje narėje aprašas.

Turto padalijimas santuokos nutraukimo, pripažinimo negaliojančia arba paskelbimo negaliojančia atvejais pagal Santuokos įstatymo 81 straipsnį ir tolesnius straipsnius nepriklauso nuo kaltės, nors į kaltę gali būti atsižvelgiama teisingumo sumetimais. Turtas padalijamas šalių tarpusavio susitarimu arba teismo sprendimu, kurį priimti prašo viena iš šalių. Kitais atvejais toliau taikomas visiško sutuoktinių turto atskirumo režimas, t. y. kiekvienam sutuoktiniui lieka jo turtas. Prašymas turi būti pateikiamas per metus nuo santuokos nutraukimo akto įsigaliojimo. Padalijamas ir sutuoktinių turtas, ir sutuoktinių santaupos. Pagal Santuokos įstatymo 82 straipsnį nedalijamas šis turtas: daiktai, kuriuos sutuoktinis įgijo iki santuokos arba paveldėjo, trečiųjų šalių dovanoti daiktai, daiktai, kuriuos asmeniniais ar profesiniais tikslais naudoja tik vienas sutuoktinis, ir daiktai, priklausantys įmonei, arba įmonės akcijos, išskyrus atvejus, kai tai yra tik investicijos.

9 Kokia procedūra ir dokumentai ar informacija paprastai reikalingi nekilnojamojo turto registracijai?

Prašymas įtraukti turtinę teisę į žemės registrą turi būti teikiamas apylinkės teismui, kurio jurisdikcijai priklauso registruojamas nekilnojamas turtas.

Prašymas turi būti pateiktas raštu, jį turi pasirašyti pareiškėjas. Iš esmės parašas neprivalo būti patvirtintas, nebent į prašymą įtraukiama registracijos deklaracija (vok. *Aufsandungserklärung*).

Prie prašymo turi būti pridedamas viešas arba privatus dokumentas, kuriame turi būti nurodyti teisiniai turto įgijimo pagrindai (pavyzdžiui, pirkimo sutartis) ir kurį šalys turi būti pasirašiusios patvirtintais parašais. Privačiuose dokumentuose turi būti ne tik išsamiai aprašytas turtas, bet ir išdėstyta registracijos deklaracija.

Registracijos deklaracija yra konkreti sutikimo registruoti turtą deklaracija (įrašas žemės registre), ją suteikia asmuo (pirkimo sutarties atveju – pardavėjas), kurio teisė apribojama, suvaržoma, pripažįstama negaliojančia arba perduodama kitam asmeniui. Registracijos deklaraciją turi būti pasirašiusios susitariančiosios šalys, ją turi patvirtinti teismas arba notaras. Registracijos deklaracija taip pat gali būti pateikiama kartu su prašymu įtraukti turtinę teisę į žemės registrą. Šiuo atveju prašyme padėtus parašus turi būti patvirtinęs teismas arba notaras.

Prie prašymo turi būti pridėta pažyma dėl mokesčių prievolių įvykdymo, kaip nurodyta Federalinio mokesčių kodekso (vok. *Bundesabgabeordnung*) 160 straipsnyje. Pažyma yra mokesčių administratoriaus patvirtinimas, kad nėra su mokėtinais mokesčiais susijusių kliūčių padaryti įrašą žemės ūkio registre.

Jeigu prašymą parengia advokatas arba notaras, jis turi būti teikiamas elektroniniu būdu. Šiuo atveju lydimuosius dokumentus reikia įkelti į elektroninį dokumentų archyvą. Tada mokesčių administratoriaus pažymą dėl mokesčių prievolių įvykdymo galima pakeisti advokato arba notaro parengta savikontrolės deklaracija.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 11/03/2021

TURINIO LENTELE

- 1 Ar šioje valstybėje narėje yra nustatytas teisinis sutuoktinių turto teisinis režimas? Kas juo numatyta?
- 2 Kaip sutuoktiniai gali susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo? Kokie formalūs reikalavimai taikomi šiuo atveju?
- 3 Ar yra laisvės susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo apribojimų?
- 4 Koks yra santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) ar santuokos panaikinimo teisinis poveikis sutuoktinių turtui?
- 5 Koks yra vieno iš sutuoktinių mirties poveikis sutuoktinių turto teisiniam režimui?
- 6 Kuri institucija turi kompetenciją priimti sprendimą byloje, susijusioje su sutuoktinių turto teisiniu režimu?
- 7 Koks yra sutuoktinių turto teisinio režimo poveikis vieno iš sutuoktinių ir trečiosios šalies teisiniams santykiams.
- 8 Trumpas sutuoktinių turto padalijimo, įskaitant pasidalijimą, paskirstymą ir likvidavimą, tvarkos šioje valstybėje narėje aprašas.
- 9 Kokia procedūra ir dokumentai ar informacija paprastai reikalingi nekilnojamojo turto registracijai?

---

1 Ar šioje valstybėje narėje yra nustatytas teisinis sutuoktinių turto teisinis režimas? Kas juo numatyta?

Taip.

Sutuoktinių turto teisiniai režimai reglamentuojami Slovėnijos Respublikos Šeimos kodekse (slovėn. *Družinski zakonik Republike Slovenije* (DZ)):

sutuoktiniams taikomas įstatyme nustatytas sutuoktinių turto teisinis režimas, išskyrus atvejus, kai jie sudaro sutartį dėl kitokio sutuoktinių turto teisinio režimo. Pastaruoju atveju jiems taikomas sutartinis sutuoktinių turto teisinis režimas.

Įstatyme nustatytas sutuoktinių turto teisinis režimas apima visišką bendro sutuoktinių turto bendrumą ir visišką kiekvieno sutuoktinio asmeninio turto atskirumą.

2 Kaip sutuoktiniai gali susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo? Kokie formalūs reikalavimai taikomi šiuo atveju?

Sutuoktiniai arba būsimi sutuoktiniai gali savo turto režimą sureguliuoti sutartimi. Sutartys dėl turto režimo sureguliuavimo – tai sutartys, kuriomis abu sutuoktiniai nurodo kitokį turto režimą, negu nustatyta įstatyme.

Tokiomis sutartimis jie taip pat gali susitarti dėl skirtingo sutuoktinių turto teisinio režimo santuokos laikotarpiu ir santuokos nutraukimo atveju. Sutuoktinių sutartys dėl turtinių teisių ir pareigų privalo būti sudaromos notariu aktu. Sutartinis sutuoktinių turto teisinis režimas sutuoktiniams taikomas iš karto, kai įsigalioja sutartis dėl šio režimo, nebent sutuoktiniai susitaria kitaip. Būsimų sutuoktinių sudaryta ikivedybinė sutartis dėl sutuoktinių turto teisinio režimo įsigalioja santuokos sudarymo dieną arba kitą dieną po santuokos sudarymo, kaip būsimi sutuoktiniai nurodė ikivedybinėje sutartyje. Sutartys dėl sutuoktinių turto teisinių režimų turi būti įtrauktos į tokių sutarčių registrą. Jeigu sutartis dėl sutuoktinių turto teisinio režimo neįtraukiama į tokių sutarčių registrą, trečiųjų šalių atžvilgiu daroma prielaida, kad sutuoktinių turtiniams santykiams taikomas įstatyme nustatytas sutuoktinių turto teisinis režimas.

Sutuoktiniai, prieš sudarydami sutartį, kuria reglamentuojamas jų, kaip sutuoktinių, turto teisinis režimas, turi vienas kitą informuoti apie savo turtinę padėtį. Jeigu jie to nepadaro, sutartis gali būti ginčijama teisme.

3 Ar yra laisvės susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo apribojimų?

Ne. Tačiau sutuoktiniai, prieš sudarydami sutartį, kuria reglamentuojamas jų, kaip sutuoktinių, turto teisinis režimas, turi vienas kitą informuoti apie savo turtinę padėtį. Jeigu jie to nepadaro, sutartis gali būti ginčijama teisme.

4 Koks yra santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) ar santuokos panaikinimo teisinis poveikis sutuoktinių turtui?

Sutuoktinių bendras turtas dalijamas, jeigu jų santuoka pasibaigia.

Jeigu sutartyje dėl sutuoktinių turto teisinio režimo, pagal kurią sutuoktiniai pasirenka netaikyti įstatyme nustatyto sutuoktinių turto teisinio režimo, nenurodoma, kaip turi būti dalijamas sutuoktinių turtas, jis dalijamas pagal įstatyme nustatyto sutuoktinių turto teisinio režimo normas, jeigu sutuoktiniai nesusitaria kitaip. Turtas dalijamas remiantis padėtimi, buvusia, kai įsigaliojo sutartis dėl sutuoktinių turto teisinio režimo.

Iš esmės sutuoktinių turtas dalijamas vienodomis dalimis, tačiau sutuoktiniai gali pateikti įrodymų, kad jie prie sutuoktinių turto prisidėjo skirtingomis dalimis. Į nedidelius kiekvieno sutuoktinio įnašą į sutuoktinių turtą skirtumus neatsižvelgiama.

Kai susitariama dėl sutuoktinių turto dalių arba jos nustatomos, sutuoktiniai gali susitarti dėl turto padalijimo tvarkos. Jeigu sutuoktiniai, proporcingai savo dalims sutuoktinių turte, susitaria tapti turto bendrasavininkiais, tai irgi laikoma padalijimu

5 Koks yra vieno iš sutuoktinių mirties poveikis sutuoktinių turto teisiniam režimui?

Vieno sutuoktinio mirtis poveikio sutuoktinių turto teisiniam režimui neturi.

Mirusio sutuoktinio turtui taikomas paveldėjimo procesas.

6 Kuri institucija turi kompetenciją priimti sprendimą byloje, susijusioje su sutuoktinių turto teisiniu režimu?

Ginčus dėl sutuoktinių turto teisinių režimų kompetentingi spręsti teismai.

7 Koks yra sutuoktinių turto teisinio režimo poveikis vieno iš sutuoktinių ir trečiosios šalies teisiniams santykiams.

Bendri sutuoktinių įsipareigojimai yra tie, kurie pagal bendro pobūdžio teisės aktus yra privalomi abiem sutuoktiniams, su sutuoktinių turtu susiję įsipareigojimai ir vieno sutuoktinio priimti įsipareigojimai, skirti bendro gyvenimo su kitu sutuoktiniu poreikiams arba šeimos poreikiams patenkinti. Sutuoktiniai už šiuos įsipareigojimus solidariai atsako bendru turtu ir kiekvieno sutuoktinio asmeniniu turtu.

Sutuoktinis gali pareikalauti kompensacijos iš kito sutuoktinio remdamasis tuo, kad jis, vykdydamas bendrą įsipareigojimą, sumokėjo daugiau, negu sudaro jo dalis.

Asmeniniai sutuoktinio įsipareigojimai yra tie, kuriuos jis turėjo iki santuokos sudarymo, ir tie, kuriuos jis prisiėmė po santuokos sudarymo ir kurie, nepaisant to, nelaikomi bendrais įsipareigojimais pagal DZ 82 straipsnio 1 dalį.

Sutuoktinis už asmeninius įsipareigojimus atsako savo asmeniniu turtu ir jam priklausančia bendro turto dalimi.

Jeigu sutartis dėl sutuoktinių turto teisinio režimo neįtraukia į tokių sutarčių registrą, trečiųjų šalių atžvilgiu daroma prielaida, kad sutuoktinių turtiniams santykiams taikomas įstatyme nustatytas sutuoktinių turto teisinis režimas.

8 Trumpas sutuoktinių turto padalijimo, įskaitant pasidalijimą, paskirstymą ir likvidavimą, tvarkos šioje valstybėje narėje aprašas.

Sutuoktinių bendras turtas dalijamas, jeigu jų santuoka pasibaigia. Kol santuoka galioja, sutuoktinių turtas gali būti pasidalijamas susitarimu arba padalijamas vieno iš sutuoktinių prašymu.

Tokiais susitarimais laikomas bet kuris sutuoktinių susitarimas dėl sutuoktinių turto apimties. Jeigu sutartyje dėl sutuoktinių turto teisinio režimo, pagal kurią sutuoktiniai pasirenka netaikyti įstatyme nustatyto sutuoktinių turto teisinio režimo, nenurodoma, kaip turi būti dalijamas sutuoktinių turtas, jis dalijamas pagal įstatyme nustatyto sutuoktinių turto teisinio režimo normas, jeigu sutuoktiniai nesusitaria kitaip. Turtas dalijamas remiantis padėtimi, buvusia, kai įsigaliojo sutartis dėl sutuoktinių turto teisinio režimo.

Pirmiausia nustatomos su tuo sutuoktinių turtu susijusios kiekvieno sutuoktinio skolos ir reikalavimai, o tik tada nustatoma jam priklausanči to turto dalis.

Dėl kiekvienam sutuoktiniui priklausančios sutuoktinių turto dalies gali susitarti sutuoktiniai arba pagal bet kurio sutuoktinio prašymą šią dalį nustato teismas.

Iš esmės sutuoktinių turtas dalijamas vienodomis dalimis, tačiau sutuoktiniai gali pateikti įrodymų, kad jie prie sutuoktinių turto prisidėjo skirtingomis dalimis. Į nedidelius kiekvieno sutuoktinio įnašą į sutuoktinių turtą skirtumus neatsižvelgiama.

Spręsdamas ginčą dėl kiekvienam sutuoktiniui priklausančios sutuoktinių turto dalies, teismas atsižvelgia į visas bylos aplinkybes, ypač į kiekvieno sutuoktinio pajamas, vieno sutuoktinio kitam sutuoktiniui teikiamą pagalbą, vaikų globą, namų ūkio darbus, rūpinimąsi būstu ir šeima, pastangas išsaugoti turtą ir bet kurį kitą darbą ir bendradarbiavimą valdant, išsaugant ir didinant sutuoktinių turtą.

Kai susitariama dėl sutuoktinių turto dalių arba jos nustatomos, sutuoktiniai gali susitarti dėl turto padalijimo tvarkos. Jeigu sutuoktiniai, proporcingai savo dalims sutuoktinių turte, susitaria tapti turto bendrasavininkiais, tai irgi laikoma padalijimu.

Jeigu nepasiekama susitarimo dėl turto padalijimo tvarkos, teismas padalija turtą pagal teisės normas, kuriomis reglamentuojamas sutuoktinių turto padalijimas.

Kai dalijamas sutuoktinių turtas, iš sutuoktinio dalies jo prašymu jam skiriamas turtas, skirtas verstis jo profesija ar vykdyti kitą veiklą ir sudarantis šiam sutuoktiniui sąlygas užsidirbti pragyvenimui.

Ta pati nuostata taikoma daiktams, kurie skirti išimtinai vienam sutuoktiniui naudoti asmeniškai ir nėra jo asmeninis turtas.

9 Kokia procedūra ir dokumentai ar informacija paprastai reikalingi nekilnojamojo turto registracijai?

Ar leisti atlikti registraciją, nusprendžia žemės registro teismas (slovėn. *zemljiškoknjžno sodišče*), remdamasis dokumentais, kuriais įrodomas registruotinos teisės įgijimo teisinis pagrindas ir kurie atitinka kitas teisės aktuose nustatytas sąlygas.

Tie dokumentai išdėstyti Žemės registro įstatymo (slovėn. *Zakon o zemljiški knjigi* (ZZK-1)) 40 straipsnio 1 dalyje.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 10/11/2020

Sutuoktinių turto teisinis režimas - Suomija

TURINIO LENTELE

- 1 Ar šioje valstybėje narėje yra nustatytas teisinis sutuoktinių turto teisinis režimas? Kas juo numatyta?
- 2 Kaip sutuoktiniai gali susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo? Kokie formalūs reikalavimai taikomi šiuo atveju?
- 3 Ar yra laisvės susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo apribojimų?
- 4 Koks yra santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) ar santuokos panaikinimo teisinis poveikis sutuoktinių turtui?
- 5 Koks yra vieno iš sutuoktinių mirties poveikis sutuoktinių turto teisiniam režimui?
- 6 Kuri institucija turi kompetenciją priimti sprendimą byloje, susijusioje su sutuoktinių turto teisiniu režimu?
- 7 Koks yra sutuoktinių turto teisinio režimo poveikis vieno iš sutuoktinių ir trečiosios šalies teisiniams santykiams.
- 8 Trumpas sutuoktinių turto padalijimo, įskaitant pasidalijimą, paskirstymą ir likvidavimą, tvarkos šioje valstybėje narėje aprašas.
- 9 Kokia procedūra ir dokumentai ar informacija paprastai reikalingi nekilnojamojo turto registracijai?

1 Ar šioje valstybėje narėje yra nustatytas teisinis sutuoktinių turto teisinis režimas? Kas juo numatyta?

Suomijos sutuoktinių turto teisinis režimas grindžiamas atidėto visiško sutuoktinių turto bendrumo sąvoka. Tai reiškia, kad santuokos laikotarpiu turto nuosavybė yra atskira, tačiau jeigu santuoka pasibaigia, turtas sutuoktiniams padalijamas lygiomis dalimis.

Sudarius santuoką, sutuoktinių turto nuosavybė nepakinta. Pagal Suomijos Santuokos įstatymą (suom. *Avoliittolaki* 234/1929) sutuoktiniui iki santuokos priklausęs turtas santuokos laikotarpiu ir toliau laikomas to sutuoktinio turtu. Bet kuris turtas, kurį sutuoktinis santuokos laikotarpiu įgyja kaip palikimą arba dovaną, ir toliau laikomas jo turtu. Atskiras yra ne tik turtas, bet ir skolos, o tai reiškia, kad už kiekvieno sutuoktinio skolas, patirtas iki santuokos ar santuokos laikotarpiu, atsako tik jis vienas. Tačiau abu sutuoktiniai bendrai atsako už skolą, kurią sutuoktinis patyrė šeimai išlaikyti.

Pagal Suomijos sutuoktinių turto teisinį režimą kiekvienas sutuoktinis turi santuokinę teisę į kito sutuoktinio turtą. Tai reiškia, kad kiekvienas sutuoktinis arba mirusio sutuoktinio našlys ir įpėdiniai turi teisę į pusę sutuoktinių grynojo turto, kai pasibaigus santuokai padalijamas sutuoktinių turtas. Santuokinė teisė taikoma visam turtui, neatsižvelgiant į tai, kada ir kaip sutuoktiniai įgijo arba gavo turtą iki santuokos. Tačiau sutuoktiniai, sudarydami susitarimą dėl sutuoktinių turto, gali pasirinkti netaikyti santuokinės teisės savo santuokai. Be to, bet kuris turtas, kurį sutuoktinis gavo pagal dovanojimo aktą, testamentą arba nuostatą dėl naudos gavėjo, kuriuose numatoma, kad būsimas gavėjas sutuoktinis neturi santuokinės teisės į atitinkamą turtą, taip pat nėra santuokinės teisės objektas.

2 Kaip sutuoktiniai gali susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo? Kokie formalūs reikalavimai taikomi šiuo atveju?

Sutuoktiniai iki santuokos sudarymo arba santuokos laikotarpiu gali sudaryti susitarimą dėl sutuoktinių turto. Susitarimas dėl sutuoktinių turto turi poveikį sutuoktinių turto padalijimui. Pavyzdžiui, sutuoktiniai gali susitarti, kad sutuoktinis neturi santuokinės teisės į bet kurį kitam sutuoktiniui priklausantį turtą, kiekvienam sutuoktiniui lieka jo turtas. Sutuoktiniai taip pat gali susitarti, kad tam tikras turtas nėra dalijamas kaip sutuoktinių turtas.

Susitarimas dėl sutuoktinių turto turi būti sudarytas raštu, su nurodyta data ir parašu. Be to, jį turi patvirtinti du nesuinteresuoti asmenys. Susitarimas dėl sutuoktinių turto įsigalioja, kai jį užregistruoja vietos registro tarnyba [suom. *maistraatti*] (arba, nuo 2020 m. pradžios, Skaitmeninių ir gyventojų duomenų paslaugų agentūra [*Digi- ja väestötietovirasto*]).

3 Ar yra laisvės susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo apribojimų?

Santuokos įstatyme nustatyti tam tikri tokio turto, kaip sutuoktinių bendras būstas arba kilnojamas namų ūkio turtas, administravimo apribojimai. Sutuoktinis be kito sutuoktinio rašytinio sutikimo negali perleisti nekilnojamojo turto, kuris yra skirtas naudoti kaip bendras sutuoktinių būstas. Be kito sutuoktinio sutikimo sutuoktinis negali perleisti nuomos ar kitų teisių, suteikiančių galimybę valdyti butą, skirtą naudoti kaip bendrą sutuoktinių būstą, taip pat kilnojamojo turto, priskiriamo abiejų sutuoktinių naudojamiems namų ūkio reikmenims, bet kurių reikalingų kito sutuoktinio naudojamų įrankių arba kilnojamojo turto, skirto kitam sutuoktiniui arba vaikams naudoti asmeniškai.

Sutuoktinių turto padalijimas gali būti pakoreguotas, jeigu kitais atvejais padalijus turtą būtų gautas nepagrįstas rezultatas arba kitas sutuoktinis gautų nepagrįstą finansinę naudą. Tai reiškia, kad individualiu atveju, remiantis pagrįstais argumentais, galima nukrypti nuo normų, kurios dalijant sutuoktinių turtą būtų taikomos kitais atvejais. Svarstant galimybę pakoreguoti sutuoktinių turto padalijimą, ypatingas dėmesys turi būti skiriamas santuokos trukmei, sutuoktinių veiklai bendro namų ūkio labui ir turto kaupimui ir išsaugojimui, taip pat kitiems panašiams su sutuoktinių finansine padėtimi susijusiems faktams.

Koreguojant sutuoktinių turto padalijimą, gali būti priimta nutartis, kad: sutuoktinis pagal santuokinę teisę negali gauti kito sutuoktinio turto arba kad minėta teisė apribojama; dalijant sutuoktinių turtą tam tikram turtui visiškai arba iš dalies netaikoma santuokinė teisė; visas turtas arba jo dalis, kuriems pagal sutuoktinių susitarimą netaikoma kito sutuoktinio santuokinė teisė, dalijant turtą visiškai arba iš dalies laikomas turtu, kuriam taikoma kito sutuoktinio santuokinė teisė.

4 Koks yra santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) ar santuokos panaikinimo teisinis poveikis sutuoktinių turtui?

Kai nagrinėjama su santuokos nutraukimu susijusi byla arba kai santuoka yra pasibaigusi, sutuoktinių turtas turi būti dalijamas, jeigu to pareikalauja sutuoktinis arba mirusio sutuoktinio įpėdinis. Taip dalijant sutuoktinių turtą, santuokinė teisė realizuojama nustatant sumą, kurią sutuoktinis, kurio grynasis turtas yra didesnis, turi perduoti kitam sutuoktiniui. Jeigu nė vienas sutuoktinis neturi santuokinės teisės į kito sutuoktinio turtą, sutuoktinių turtas turi būti ne dalijamas, o atskiriamas. Jeigu sutuoktiniai turi bendro turto, minėtas turtas turi būti padalijamas gavus prašymą, kai sutuoktinių turtas dalijamas arba atskiriamas.

Be to, sutuoktinių turtas taip pat gali būti padalijamas, jeigu sutuoktinių, kurių turto klausimai reglamentuojami pagal Suomijos teisę, atžvilgiu yra priimtas užsienio teismo sprendimas dėl gyvenimo skyrium patvirtinimo. Tačiau turto negalima padalyti, jeigu priėmus sprendimą dėl gyvenimo skyrium patvirtinimo sutuoktiniai vėl pradeda gyventi kartu.

5 Koks yra vieno iš sutuoktinių mirties poveikis sutuoktinių turto teisiniam režimui?

Iš esmės tomis pačiomis normomis vadovaujamosi, kai santuoka pasibaigia dėl vieno iš sutuoktinių mirties.

Jeigu miręs sutuoktinis paliko tiesioginių įpėdinių (vaikų arba jų palikuonių), našlys (-ė) ir mirusiojo (-osios) įpėdiniai gali prašyti padalyti sutuoktinių turtą. Taip dalijant sutuoktinių turtą, pagrindinė taisyklė yra padalyti visą turtą vienodomis dalimis. Pusė turto atitenka pergyvenusiam sutuoktiniui, o kita pusė padalijama įpėdiniams. Tačiau jeigu našlys (-ė) turi daugiau turto negu miręs sutuoktinis, našlys (-ė) turi teisę pasilikti visą savo turtą.

Jeigu santuoka pasibaigia dėl sutuoktinio mirties, tačiau miręs sutuoktinis nepaliko tiesioginių įpėdinių, našlys (-ė) paveldi visą mirusio sutuoktinio turtą, nebent miręs sutuoktinis testamente yra nurodęs kitaip. Tokiu atveju sutuoktinių turtas į pirmiau mirusio sutuoktinio turtą ir pergyvenusio sutuoktinio turtą nedalijamas. Taikoma bendra taisyklė, kad tik po abiejų sutuoktinių mirties paskutinio likusio sutuoktinio turtas turi būti vienodomis dalimis padalijamas abiejų sutuoktinių įpėdiniams. Našlys (-ė) negali testamentine išskirtine palikti to, kas tokiu būdu atitektų pirmo mirusio sutuoktinio įpėdiniams.

Pergyvenęs sutuoktinis gali ir toliau valdyti nepadalytą mirusio sutuoktinio turtą, nebent tiesioginiai įpėdiniai reikalauja padalyti turtą arba to reikalaujama pagal mirusio sutuoktinio palikto testamento sąlygas. Tačiau, jeigu našlys (-ė) neturi kito tinkamo gyventi būsto, pergyvenęs sutuoktinis turi teisę ir toliau valdyti nepadalytą bendrą sutuoktinių būstą ir visą įprastą kilnojamąjį namų ūkio turtą.

6 Kuri institucija turi kompetenciją priimti sprendimą byloje, susijusioje su sutuoktinių turto teisiniu režimu?

Suomijoje valdžios institucijos savo iniciatyva nepradeda su sutuoktinių turtu susijusių procedūrų. Jeigu sutuoktiniai nepasiekia susitarimo dėl turto padalijimo, apylinkės teismas (suom. *käräjäoikeus*), gavęs prašymą, paskiria administratorių sutuoktinių turtui padalyti.

7 Koks yra sutuoktinių turto teisinio režimo poveikis vieno iš sutuoktinių ir trečiosios šalies teisiniams santykiams.

Paprastai dėl santuokos neribojama sutuoktinio teisė sudaryti susitarimus, tačiau santuokos laikotarpiu kiekvienas sutuoktinis turi teisę priimti sprendimus dėl savo turto be kito sutuoktinio sutikimo.

Be to, sutuoktinis pagal teisės aktus tiesiogiai neatsako už kito sutuoktinio skolą. Tačiau sutuoktiniai privalo kartu padengti skolą, kurią šeimai išlaikyti prisiėmė tik vienas iš sutuoktinių, taip pat mokėti nuomą už bendrą sutuoktinių butą. Savo bendro buto nuomos sutartį sutuoktiniai gali nutraukti tik kartu, net jeigu nuomos sutartį pasirašė tik vienas sutuoktinis.

Pagal Santuokos įstatymą saugomos kreditorių teisės, taigi, sutuoktinis negali kreditoriams privalomu būdu atsisakyti savo teisių į sutuoktinių turto padalijimą. Jeigu, dalijant sutuoktinių turtą, sutuoktinis perdavė kitam sutuoktiniui arba kito sutuoktinio įpėdiniams turtą, kurio vertė gerokai viršija tai, kas turėjo būti perduota, padalijimą galima atšaukti ir turtą priskirti bankrutuojančio asmens turtui.

8 Trumpas sutuoktinių turto padalijimo, įskaitant pasidalijimą, paskirstymą ir likvidavimą, tvarkos šioje valstybėje narėje aprašas.

Suomijoje valdžios institucijos savo iniciatyva nepradeda su sutuoktinių turtu susijusių procedūrų. Kai nagrinėjama su santuokos nutraukimu susijusi byla arba kai santuoka yra pasibaigusi, sutuoktinių turtas turi būti dalijamas, jeigu to pareikalauja sutuoktinis arba mirusio sutuoktinio įpėdinis. Jeigu nė vienas sutuoktinis neturi santuokinės teisės į kito sutuoktinio turtą, sutuoktinių turtas turi būti ne dalijamas, o atskiriamas.

Dalijant sutuoktinių turtą dėl santuokos nutraukimo, pagrindinė taisyklė yra padalyti visą turtą lygiomis dalimis, nebent sutuoktiniai sudarė susitarimą dėl sutuoktinių turto. Be to, sutuoktinių turto padalijimą galima pakoreguoti, jeigu priešingu atveju būtų gautas nepagrįstas rezultatas. Jeigu turtas dalijamas arba atskiriamas, gavus prašymą taip pat turi būti padalijamas bendras sutuoktinių turtas.

Kai santuoka pasibaigia dėl sutuoktinio mirties ir miręs sutuoktinis palieka tiesioginių įpėdinių (vaikų arba jų palikuonių), našlys (-ė) ir mirusiojo (-osios) įpėdiniai gali prašyti padalyti sutuoktinių turtą. Taip dalijant turtą, pagrindinė taisyklė yra padalyti visą turtą vienodomis dalimis. Pusė turto atitenka pergyvenusiam sutuoktiniui, o kita pusė padalijama įpėdiniams. Kita vertus, jeigu pergyvenęs sutuoktinis turi daugiau turto negu miręs sutuoktinis, pergyvenęs sutuoktinis visada turi teisę pasilikti visą savo turtą. Jeigu santuoka pasibaigia dėl sutuoktinio mirties, tačiau miręs sutuoktinis nepaliko tiesioginių įpėdinių, pergyvenęs sutuoktinis paveldi visą mirusio sutuoktinio turtą, nebent miręs sutuoktinis testamente yra nurodęs kitaip. Taikoma bendra taisyklė, kad tik po abiejų sutuoktinių mirties paskutinio likusio sutuoktinio turtas turi būti vienodomis dalimis padalijamas abiejų sutuoktinių įpėdiniams.

Šalys gali turtą pasidalyti pačios tarpusavio susitarimu (turto pasidalijimas pagal susitarimą). Jeigu šalys susitarimo nepasiekia, gavus vieno iš sutuoktinių prašymą, turtą padalija teismo paskirtas administratorius (teismo paskirtas turto padalijimas).

Kai turtas pasidalijamas pagal susitarimą, pasidalijimas turi būti įformintas dokumentu, jame turi būti data ir parašas. Be to, jį turi patvirtinti du nesuinteresuoti asmenys. Jeigu turtą dalija administratorius, turto padalijimas turi būti įformintas dokumentu, kurį pasirašo administratorius.

Dokumentas turi būti pateiktas vietos registro tarnybai (nuo 2020 m. pradžios – Skaitmeninių ir gyventojų duomenų paslaugų agentūrai), kad ši jį įregistruotų. Turto padalijimo dokumento registracija apsaugo kiekvieną sutuoktinį nuo kito sutuoktinio kreditorių vykdomo išieškojimo; ji neturi kitokios įtakos turto padalijimo tarp šalių galiojimui.

9 Kokia procedūra ir dokumentai ar informacija paprastai reikalingi nekilnojamojo turto registracijai?

Turto nuosavybė gali būti įregistruojama pateikus prašymą įregistruoti nuosavybės teises. Nuosavybės teisių registracija įtraukiama į viešą nuosavybės teisių ir hipotekos registrą. Kai įregistruojamos nuosavybės teisės į turtą, nuosavybės teisių liudijime nurodomas naujas savininkas.

Jeigu dėl turto padalijimo arba atskyrimo pasikeičia turto nuosavybė, teikiant prašymą įregistruoti nuosavybės teises Suomijos Nacionalinei žemės tarnybai [suom. *Maanmittauslaitos*] turi būti nusiunčiamas susitarimo padalyti arba atskirti turtą originalas, turto padalijimo priežasčių paaiškinimas (pvz., apylinkės teismo pranešimas, kuriuo nurodoma, kad teisme pradėta byla dėl santuokos nutraukimo) ir perleidimo mokesčio sumokėjimo kvitas.

Įsigaliojus turto padalijimui, pradedamas skaičiuoti turto nuosavybės teisių įregistravimo laikotarpis. Nuosavybės teisių įregistravimo laikotarpis yra šeši mėnesiai.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei

Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 10/11/2020

Sutuoktinių turto teisinis režimas - Švedija

TURINIO LENTELE

- 1 Ar šioje valstybėje narėje yra nustatytas teisinis sutuoktinių turto teisinis režimas? Kas juo numatyta?
- 2 Kaip sutuoktiniai gali susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo? Kokie formalūs reikalavimai taikomi šiuo atveju?
- 3 Ar yra laisvės susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo apribojimų?
- 4 Koks yra santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) ar santuokos panaikinimo teisinis poveikis sutuoktinių turtui?
- 5 Koks yra vieno iš sutuoktinių mirties poveikis sutuoktinių turto teisiniui režimui?
- 6 Kuri institucija turi kompetenciją priimti sprendimą byloje, susijusioje su sutuoktinių turto teisiniu režimu?
- 7 Koks yra sutuoktinių turto teisinio režimo poveikis vieno iš sutuoktinių ir trečiosios šalies teisiniams santykiams.
- 8 Trumpas sutuoktinių turto padalijimo, įskaitant pasidalijimą, paskirstymą ir likvidavimą, tvarkos šioje valstybėje narėje aprašas.
- 9 Kokia procedūra ir dokumentai ar informacija paprastai reikalingi nekilnojamojo turto registracijai?

1 Ar šioje valstybėje narėje yra nustatytas teisinis sutuoktinių turto teisinis režimas? Kas juo numatyta?

Taip, tokia sistema yra. Ja nustatytos taisyklės dėl išlaikymo pareigos, kuri sutuoktiniams taikoma galiojant santuokai ir ją nutraukus. Ja taip pat reglamentuotos sutuoktinių teisės ir pareigos dėl skirtingų klasių turto ir įsipareigojimų, sutuoktinių bendros nuolatinės gyvenamosios vietos bei joje esančių daiktų ir sutuoktinių dovanų vienas kitam galiojant santuokai ir ją nutraukus.

2 Kaip sutuoktiniai gali susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo? Kokie formalūs reikalavimai taikomi šiuo atveju?

Sutuoktiniai gali turėti dviejų rūšių turto: turto, kuris gali būti padalijamas (šved. *giftorättsgods*), ir asmeninio turto (šved. *enskild egendom*). Turtas, kuris gali būti padalijamas, yra dažniau pasitaikanti forma; turtas gali būti padalijamas, jei nieko kito nebuvo susitarta. Pagrindinė taisyklė – toks turtas turi būti padalijamas mirus sutuoktiniui arba santuokos nutraukimo atveju. Asmeniniam turtui toks padalijimas netaikomas. Turtas gali būti asmeninis dėl šių priežasčių:

a) susitarimo dėl sutuoktinių turto (šved. *äktenskapsförord*). Susitarimas turi būti sudarytas raštu ir užregistruotas mokesčių institucijoje (šved. *Skatteverket*);

b) dovanos sąlygų;

c) testamentu sąlygų;

d) naudos gavėjo paskyrimo pagal gyvybės draudimo liudijimą, draudimo nuo nelaimingų atsitikimų liudijimą, sveikatos draudimo liudijimą arba asmeninės pensijos santaupų sistemą

3 Ar yra laisvės susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo apribojimų?

Taip, yra apribojimų. Pavyzdžiui, yra taisyklės, skirtos galiojant santuokai apsaugoti sutuoktinių bendrą nuolatinę gyvenamąją vietą ir joje esančius daiktus. Vienas iš sutuoktinių be kito sutuoktinio sutikimo negali parduoti, išnuomoti ar kitaip perleisti būsto. Tos taisyklės taikomos net ir turtui, kuris pagal susitarimo dėl sutuoktinių turto sąlygas yra asmeninis. Jei turtas turi būti padalijamas tarp sutuoktinių, būstas, kuris yra sutuoktinių bendra nuolatinė gyvenamoji vieta, ir jame esantys daiktai skiriami sutuoktiniui, kuriam jų labiau reikia. Taip yra net tuo atveju, jei visas turtas priklauso vienam sutuoktiniui. Jei tokiu būdu vienam sutuoktiniui paskirto turto vertė viršija tam sutuoktiniui priklausančią turto, kuris turi būti padalijamas, dalį, tas sutuoktinis vis tiek turi teisę perimti to turto nuosavybės teisę, jei jis kitam sutuoktiniui sumoka skirtumą. Kitas pavyzdys – pergyvenęs sutuoktinis iš abiejų sutuoktinių turto turi teisę gauti tam tikrą minimalią pinigų sumą. Tai taikoma net ir tuo atveju, jei mirusiojo sutuoktinio turtas buvo asmeninis, ir miręs sutuoktinis visą savo turtą paliko kitam asmeniui.

4 Koks yra santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) ar santuokos panaikinimo teisinis poveikis sutuoktinių turtui?

Švedijos teisėje numatytas tik santuokos nutraukimas. Santuokos nutraukimo teisinis poveikis – turi būti padalijamas turtas, kuris gali būti padalijamas. Vienas sutuoktinis taip pat gali turėti teisę gauti išlaikymą, bent jau tol, kol jo finansinė padėtis yra sunki.

5 Koks yra vieno iš sutuoktinių mirties poveikis sutuoktinių turto teisiniam režimui?

Turtas padalijamas tarp mirusiojo įpėdinių ir pergyvenusio sutuoktinio. Tačiau bendri sutuoktinių vaikai ir vaikaičiai palikimą gauna tik tada, kai miršta abu sutuoktiniai.

6 Kuri institucija turi kompetenciją priimti sprendimą byloje, susijusioje su sutuoktinių turto teisiniu režimu?

Turtą gali pasidalyti pačios šalys. Jei šalys sutaria, vienintelis formalus reikalavimas – kad susitarimas dėl turto padalijimo būtų sudarytas raštu ir pasirašytas abiejų šalių. Jei šalys nesutaria, teismas gali paskirti turto administratorių (šved. *bodelningsförrättare*). Turto administratoriaus priimtus sprendimus šalis gali ginčyti teisme.

7 Koks yra sutuoktinių turto teisinio režimo poveikis vieno iš sutuoktinių ir trečiosios šalies teisiniams santykiams.

Kiekvienas iš sutuoktinių yra atsakingas už nuosavas skolas. Vieno sutuoktinio kreditorius negali reikalauti sumokėti iš kito sutuoktinio turto, neatsižvelgiant į tai, ar turtas gali būti padalijamas, ar jis yra to sutuoktinio asmeninė nuosavybė. Taip pat yra taisyklių, skirtų apsaugoti kreditorių nuo sutuoktinių bandymo padaryti taip, kad kreditorius iš turto negalėtų išieškoti. Pavyzdžiui, sutuoktinis negali nuspręsti, kad jo asmeninis turtas turi būti įtrauktas dalijant turtą, jei tuo siekiama išvengti kreditoriaus.

8 Trumpas sutuoktinių turto padalijimo, įskaitant pasidalijimą, paskirstymą ir likvidavimą, tvarkos šioje valstybėje narėje aprašas.

Pagal bendrąją taisyklę visas turtas, kuris gali būti padalijamas, turi būti įtrauktas dalijant turtą. Yra kelios išimtys. Sutuoktinis gali pasiimti turto, kuris gali būti padalijamas, dalį, atitinkančią jo asmenines skolas. Kiekvienas sutuoktinis taip pat gali pasiimti drabužius ir kitą turtą, kurį jis naudoja asmeniškai, taip pat bet kokias asmenines dovanas. Dalijant turtą taip pat neįtraukiamos teisės į pensijų išmokas, kurias moka darbdaviai arba kurios mokamos iš viešųjų fondų, taip pat tam tikrais aspektais neįtraukiamos privačios pensijos. Likusio turto, kuris gali būti padalijamas, vertė paprastai po lygiai paskirstoma sutuoktiniams. Dalijant turtą turi būti atsižvelgiama į tai, kas yra jo savininkas. Kaip minėta pirmiau, taip pat yra specialiųjų taisyklių dėl būsto, kuris yra sutuoktinių bendra nuolatinė gyvenamoji vieta, ir jame esančių daiktų.

9 Kokia procedūra ir dokumentai ar informacija paprastai reikalingi nekilnojamojo turto registracijai?

Kiekvieną nekilnojamojo turto perleidimą privaloma užregistruoti Nacionalinei žemės tarnybai (šved. *Lantmäteriet*) pateikiant prašymą dėl nuosavybės teisės registracijos. Dėl registracijos paprastai kreipiasi pirkėjas. Kartu su prašymu reikia pateikti dokumentų originalus.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 10/11/2020